

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, február 14

Kivándorlás és földuzsora.

Irta: Dr Farkas Pál.

A kivándorlás és visszavándorlás teljesen helyes képét a mai statisztikai adatokkal megállapítani nem lehet, és ezért feltétlenül módot kell találni arra, hogy ezek az adatok hitelesen felvétesse. Éppen úgy szükséges volna, hogy valaki a kanadai telepeken megállapítsa, hogy a telepések az ország mely részéből mentek ki és milyen indokok folytán mondtak le végképp a hazatérés gondolatáról. A nevek: Eszterháza, Kaposvár, különben dunántúli eredetre mutatnak.

A közfelfogás mostanáig mindig módokat keresett, hogy a kivándorlást megakadályozza. Pedig ez egy oly természetű gazdasági folyamata, hogy a beavatkozás majdnem lehetetlen. Sokkal fontosabb és hasznosabb volna, ha az egyik oldalon bizonyos pozitív intézkedésekkel változtatnánk azon gazdasági előfeltételeken, amelyek most a kivándorláshoz vezetnek, másrészt az amerikai magyarok között szabályoznák és irányítanák a visszavándorlást és mindazt, ami azzal kapcsolatos jár, első sorban a fölvetelt. Mind-

két irányban ma alig történik valami. Láttuk, hogy a hazaküldött pénzt első sorban tehermentesítésre fordítják, mert a mai kisbirtok a mai művelési módok mellett nem hozza és nem hozhatja azt a jövedelmet, amelyből élni és még adósságot is törleszteni lehessen. Ha nagyobb szabású kölcsönökre nem is gondolok, alig hinném, hogy a föld hozadékfokozására ne lehetne igen radikális javításokat tenni.

Viszont Amerikában ma minden visszavándorlási iroda vagy szervezet hiányzik. Hiányzik azért, mert kimélni akarjuk az Egyesült Államok érzékenységét. De ez nem lehet szempont. Amit az angol irodák megtesznek Kanada számára, azt nekünk is meg kell tenni. Annál is inkább, mert csakis ilyen módon lehetne a kivándorlók sokféle kiuzsorázásának bizonyos mértékű vetni.

Ez a kiuzsorázás az egész vonalon folyik, kezdve a pillanattól, hogy a kivándorló szándékozik uzsorakölcsönt vesz fel házára, vagy éppen eladja, egészen addig, amikor újabb, hallatlan uzsorakamatokkal ismét visszaveszi, esetleg új területet szerez. Minden területen, ahol amerikai kivándorlás van, a földárak lehetetlenül felszöktek. Az erre vonatkozó adatokat már külön könyvben közöltem.

Azóta újakat kaptam. Beregmegeyéből például az ilosvai főszolgabíró jelenti, hogy a földek értéke 1900 óta 100—400 százalékkal emelkedtek. A beregszászi főszolgabíró szerint ugyanezen idő alatt a földek értéke 100 százalékkal emelkedett. A szolymai főszolgabíró jelenti, hogy 1900 óta a földek holdanként 400—500 koronával emelkedtek. Verhovinai földekről van szó. A mezőkászonyi főszolgabíró 110 százalékos, a vereckei főszolgabíró 50 százaléktól 300 százalékgig terjedő emelkedésről tud. Hasonló adatokat mutatnak be Nagykovács-, Moson- és Krassó-Szörénymegyéből.

Ennek a földuzsoranak oka az egyik oldalon az általánosan virágzó magánparcellázás, másrészt az emberek erős konzervatív hajlama, amely nem akar másutt földet vásárolni, mint régi tartózkodó helyükön és minden árt megad. A földet azonban éppen olyan kevésbé lehet és éppen olyan kevésbé szabad uzsorügyletek tárgyává tenni, mint bármi más, és ezért megfontolandónak látszik, hogy egyrészt a parcellázási üzletek szabályozás és ellenőrzés alá kerüljenek, másrészt a világos földuzsora az uzsoratorvény határozmányai alá kerüljön.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Klárka szerencséje.

Három héig lakott még csak Blankenberg Guidó bécsi gyáros özvegy Müllernél két elegánsan beburkolott urcai szobás lakásban s máris nagy meglepetésben részesítette önmagát. Egy délelőtti csak beállított a Müllers-féle lakás tágas nappalijába s a konyhából elősiető Müllerné még a pongyolája fölé kötött két konyhakötényét sem tehetette le, a becsületlen arcú, kissé már a negyven felé haladó német rövid két mondatban megkérte a kisebbik leánya, Klárka kezét.

A nagyságos asszony életében először nem jutott szóhoz. Hiszen elképzelte ő már álmatlan éjszakai óráiban sokszor azt az annyira óhajtott jelenetet, amit élelmes anyai gonddal készített elő. — Értvéen alatta a már említett »szobaur-szisztemát, — delegmerésznbb álmai sem terjedtek túl egy aljegyzőcske, esetleg egy takarékpénztári hivatalnok szerény, ez alkalomra gondosan kiválaszt szalonkabátos alakjánál. Józan, praktikus észjárású asszony lévén, minden utógondolat nélkül adta ki a szobákat pár hétre a gazdag gyárosnak, aki Isten tudja, miféle birtokvásárlási célból időzött az ő kis városukban, — s lám, lám, mit tesz a kis Klári? Ki hitte volna? A képzeletben annyiszor átélt jelenethez kigondolt póz, kenetteljes leereszkedő nyájasság mind elmaradt most, amikor az örömtől szinte reszkette majdnem alázatosan mondta:

— Igen, igen, oh minden bizonynyal és Klárka nagyon boldoggá teszi önt.

Blankenberg kezét csókolta.

— Az eljegyzést talán még e héten meg-
 tarthatnánk, mint vőlegény szeretnék hazamenni.

Müllerné mindenbe beleegyezett, mindent helyeselt, édes mámor borult a szívére, amilyent talán még akkor sem érezett, mikor Müller Boldizsár ur megkérte a kezét, valamikor régen, egy meleg, viráglatos, falusi délutánon. Alig ment el a vőlegény, a mama berontott a lányok szobájába s rá sem nézve Jolánra, Klárinak esett, ölelte, csókolta erősen, hogy az ijedten kapott a fejéhez.

— De mama kérlek, hát elfelejtetted, hogy mára tea-estélyt adunk, — ne rontsd el a frizurámat, jó félórába került.

A mama valami nagyon sajtáságos, komikus pózba vágta magát s a szemé gögösen csillogott:

— Hát hívasd el a Grün Zsenit, fésültesd vele újra magadt te kis kényes cica, te boldog gyerek, te jó kislányom, te kis gyárosnémetekem!

És újra kezdte a csókolódzást.

Klári felugrott.

— Mama, hát mi az már, mondja, az Isten áldja meg?

Müllerné szinte áhitattal felelt:

— Blankenberg megkérte a kezét és még e héten el akar jegyezni.

Klári, a rosszul nevelt, az elegáns, nyomortelkéből utaló, nagyravágyó Klári egészen beleszápadt a nem várt szerencse hallatára támadt érzésbe. Seinte el sem hitte, hogy az ő kis kacér fogásai hathassanak arra a komoly emberre! De egy tekintet az anyja arcára tudatta vele, hogy győzött. Diadalmas örömmel ugrott fel s már nem bánta, ha szétesnek is, a esont-hajtúi s ha lehull is a kacér frizurája.

A mama kiment a konyhába, hogy futtassa a cselédet boltba, piacra, virágkereskedésbe. Hadd hozza az árut, hadd vigye a hirt.

... Éjtél után, hogy a lányok a szűk hálószobában vetkőztek, Klári a sikertől kissé elbizakodottan szólt a nénjéhez

— Ugyan Jolán, miért nem bírod már nyilatkozatra azt a katonát, a Pethest? Most már majd csak összehozhatunk egy kauciót. Mi?

A másik lassan felelt:

— A szerelem nem megy olyan karikacsapásra, mint a szerencse, Klári. Tudom, hogy szeret, érzem, minék csikarjak ki tőle vallomást.

Klári meg sem sértődött. Kacagott. A jó német jutott eszébe, aki olyan szerelmesen sutogott egész este a fülébe. Meg sok minden. Sok, sok selyempongyola, csillogó boutonok, pompás, gazdag élet, a szép császárváros ezer gyönyörűsége...

A testvére szavait nem is hallotta.

Az eljegyzésre lejött a vőlegény bankár bátyja, egy másik szerencse, kit a pompás selyemruhás mama nagy ügyességgel Jolán mellé ültetett. Az öreg urnak nem is volt terhére a szomszédság, de Jolán nagyon is figyelmes volt az öreg Blankenberghez. Az öreg nem bánta volna, ha Jolán kevesebb tisztelettel, de több melegséggel hallgatja szavait, — persze mellett már ejtett el egy-két olyan szót, amely magával hozza a jeggyűrűt, de Jolán nem akarta érteni.

Vacsora után táncot rögtönöztek s úgy történt, hogy Pethes Béla Jolán mellé került. A szép, szőke főhadnagy arca ragyogott az örömtől.

— No, csak hogy végre beszélhetek magával, alig vártam már. Nagy újságot mondom, Jolánka. Fölvettek a hadbiztosi tanfolyamra.

A leány nem értette meg.

A bán a királynál. A király ma délelőtt 11 órakor Schönbrunnban magánkiballgatáson fogadta Rauch báró bánt.

Kiballgatása után Rauch Pál báró horvát bán felkereste Wekerle miniszterelnököt, akivel fél óra hosszat tanácskozott. E tanácskozáson elintézték a választások kiírásának és a tartománygyűlés összehívásának ügyét.

A képviselőház ülése. A képviselőház a jövő hét első napjaiban ülést fog tartani, melyen a legközelebbi ülés idejét és napirendjét fogják meghatározni. Valószínű, hogy első sorban a házzsabályrevisziós indítvány kerül tárgyalásra.

A belgrádi kereskedelmi szerződés következménye. Gyurics Milán szerbiai főpap kormánypárti képviselő új radikális lapjában a Dnevni Lisztben föltűnést keltő cikket tesz közzé s azt mondja, hogy a Magyarország-Ausztriával kötött kereskedelmi szerződés Szerbiára nézve nagyon kedvezőtlen, de Szerbia kénytelen volt elfogadni, mert csak ez a szerződés nyithatta meg Péter királynak az utat Bécsbe és Pétervárra. Péter király e két látogatás után le fog mondani a trónról. A Szamopra megcáfolja ezt a hirt.

A külügyi politika és a külföld.

A Berliner Tageblatt ezzel a címmel »Magyar-osztrák konfliktus« vezércikket közöl, melyben a következőket írja: Az a nagy láрма, amellyel Aehrenthal báró gazdaságpolitikai tervét fogadták, politikai világ esemény karakterével bír.

Ennél a nagyszabású gazdaságpolitikai akciónál az ipar terjeszkedés követelése a vezető gondolat s Magyarország-Ausztriának már régen kellett volna erre a dologra vállalkoznia. Itt nemcsak arról van szó, hogy Ausztria kár-

— Miért megy maga a hadbiztosi tanfolyamra?

Pethes mosolygó arca komoly lett s közelebb hajolt hozzá.

— Mert szeretek egy kicsi szőke lányt, akinek van két kék szem, édes piros szája, angyali jó lelke, de nincs kauciója s mert nekem nincs másom, csak a kardbojtom, a szegény édesanyám s a szerelmes szívem. Mit gondol Jolánka, vár-e az a kislány két-három évig, amíg én hadbiztos leszek s fogja-e szeretni az én édesanyámat, azt az egyszerű öregasszonyt, aki már előre is szívébe zárta?

Jolánka odanyujtotta remegő kis kezét, de szólni nem tudott.

Ugy is megértették. Müllerné ugyancsak rátámadt Jolánra a vendégek távozása után, mikor az önnyes szemekkel előadta, hogy szereti Pethest s vár három évig rája, amíg hadbiztos lesz. Akkor nem kell kaució.

— Te mindig olyan regényes teremtés voltál. Három év? Eppen huszonnégy éves leszel akkor. Szép szerencse, mondhatom.

Klári vállat vont. A jegygyűrűje gyémántokkal dívatosan kirakva, a füleiben kétezer forintos bouton, a boldog vőlegény ajándéka. Az anyja becézi, csókolja, mit törődik ő Jolánal, hadbiztossággal, kaucióval.

A szök hálószoba csendes. Egyik sem alszik. Klári nyitott szemekkel ábrándozik a szerencséséjéről s képzeletben már telerakja termeit gobelinekkel, festményekkel, drágasággal.

Jolán a szerelmesére gondol, a lány, selymes hajára, az erős szoritásu, mégis keskeny, szép kezére, egy édes öregasszonyra s a könnye hull, hull, lelkének nagy boldogságában, a takarójára.

Dr. Helvey Lajosné.

pótlást nyerjen a magyar piacért, melyet talán egykor el fog veszteni, hanem inkább arról, hogy Magyarország-Ausztria ama népek között sorakozzék, amelyek a gazdasági jövőé.

Az a gazdaságpolitikai program világos és érthető jogi alapja megtámadhatatlan, célja jogos és természetes: erős Magyarország-Ausztria. Magától értetődik, hogy a monarchia politikai és gazdasági antagonistái szemében szálla ez a cél.

Oroszországnak Aehrenthal báró gazdasági programja ellen tett kifogásai teljesen jogosulatlanok, mert a műrztégi egyezmény bizonynyára nem kötelezheti Magyarország Ausztriát arra, hogy gazdasági fejlődését megakassza. Annak a kísérletnek sem lehet eredménye, hogy Olaszországot mozgósítsák Magyarország-Ausztria ellen. Anglia pedig kénytelen lesz megbarátkozni Aehrenthal programjával, mert nem lehet föltenni, hogy az angol kormány segítő kezét nyújtson a vele régóta baráti viszonyban levő Magyarország-Ausztria természetes terjeszkedését megakasztani.

Aehrenthal programja különösen Németországban kelt nagy meglepedést, mert Németországnak egész nagy érdeke, hogy Magyarország-Ausztria nagy hatalmi állást foglaljon el.

Egységes akció ellenünk

Ezzel szemben a pétervári Novoje Vremja állítólag diplomáciai forrásból eredő információ alapján azt írja, hogy Orosz, Francia, Olaszország és Anglia egységes akciót indít Aehrenthal balkáni tervei ellen.

A delegációk tárgyalásai.

Bécs, február 14.

A közösgyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma d. e. 10 órakor Barabás Béla elnöklésével folytatta a közös hadügyi költségvetés részletes tárgyalását. Jelen vannak: Schönnaich hadügyi-, Burján közös pénzügyminiszter, Montecucoli tengerészeti parancsnok, Hoffman Hugó altábornagy és Eszterházy Pál osztályfőnökök, Wekerle és Zichy miniszterek.

Napirend előtt az elnök bemutatja gróf Zichy Miklós lemondó levelét, melyet a bizottság tudomásul vet, helyébe Szemrecsányi Györgyöt hívják be.

A hadügyi költségvetés.

Következett a napirend. A hadügyminiszter nevében szót kér Hoffmann Hugó, kinek felvilágosító szavaiért Nagy Ferenc köszönetét fejezi ki. Azután Okolicsányi előadó telolvassa az egyes tételket, melyek közül az 1-öt megjegyzés nélkül elfogadják. A 7. tételnél Hoitsy Pál szólal föl. A tételt elfogadja. Ezután a 8-12 tételék észrevétel nélkül elfogadtatnak. A 13. tételnél Bakonyi Samu szólal föl és a tételt elfogadja. Majd Thaly László szólal föl.

Hoffmann Hugó altábornagy kijelenti, hogy semmi sem kellemesebb a hadvezetőségre annál, mint ha a hadsereg fejlesztésére irányuló törekvéseit méltányolják az elbírálásukra hivatott bizottsági tag urak.

Nagy Emil a katonatisztek eladósodását teszi szóvá és ajánlja a hadügyminiszter figyelmébe.

Babics Gyalszki Lyuba horvátul beszél. Tiltakozik a hadügyminiszternek ama kijelentése ellen, hogy a horvátokra vonatkozólag még

az autonóm ügyekben is csakis a központi kormány illetékes.

Hoffmann Hugó altábornagy: Az 1868. évi XXX. t.-c. világosan körülírja a horvát bán hatáskörét. E szerint a horvát bán még a minisztertanácsnak sem tagja, hanem csak a főrendiházban foglal helyet. E törvény 43. és 44. §-ai világosan kimondják, hogy minden közösgy számára Horvátországgal is a magyar szent korona országainak központi kormánya illetékes és ennélfogva a hadügyminiszter mással, mint ezzel a központi kormánnyal nem tárgyalhat. Ha a horvát autonóm kormánynak vannak bizonyos kiváságai, terjessze elő azokat a magyar kormány után.

Elnök ezután a vitát bezárja. A tételt elfogadták. A többi tételket vita nélkül fogadta el a bizottság. Az elnök öt perc szünetet ad.

A tengerészeti költségvetés.

Szünet után a delegáció a tengerészeti albizottság jelentését tárgyalta.

Mayláth Géza gróf előadó ismertette tüzetesen az albizottság jelentését.

Szemere Miklós előadja aggodalmait. Szerinte a kontinensen kell nagy hatalmi állásunknak megvetni az alapját és nem a tengeren. A költségvetést nem fogadja el.

Szabó István a tengerparti erődök tüzérségi felszerelésének kiegészítését sürgeti.

Kmetty Károly tiltakozik az ellen, mintha ő a 67-es alapot kigunyolta volna. Az élet és valóság gunyolja ki a 67-es alapot.

Vinkovits Bozsó horvátul beszél.

Bakonyi Samu egyetért Kmetty felfogásával.

Okolicsányi László nem helyesli Szemerének azt a felfogást, mely szerint a haditengerészetet, mint feleslegest tünteti fel.

Thorocskai Miklós gróf elfogadja a költségvetést, de kéri Kmettyt, hogy tartózkodjék oldaltámadásokat és szurásokat tenni a 67-es párt ellen.

Kmetty Károly kijelenti, hogy nem akarta a 67-es pártot kisebbiteni.

Elnök berekeszti az ülést és a vitát délután 4 óráig felfüggeszti.

Városi közgyűlés.

— Második nap.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap letárgyalta a csütörtökről még elintézetlenül maradt ügyeket.

Dacára, hogy leginkább köztér vételi ügyek kerültek szőnyegre, még is eléggé élénk volt a közgyűlés. Különösen kitént most a keletkező iparvállalatok részére eladásra kerülő területek kérdésénél, hogy akinek nincs pártfogója a törvényhatóságban, minden hozzászólás nélkül elfogadják a tanács előterjesztését, akinek azonban sok a jóembere, még ha nem áll is jogos alapon, óra hosszáig dikcióznak az érdekében.

Ílát ha a tanácsot azzal vádolják, hogy nem pátolja az ipart, akkor a törvényhatóság tagjai se aszerint pártolják az ipart, hogy kiról van szó.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Glac Antal főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Rimler Károly, Bordó Ferenc, dr. Istvánffy István, Juricskay Barnabás, dr. Cseresnyés Béla, Gerő Armin, Dus László, Sztarill János, Szántó Lajos, Kőszeghy József, Ragány János, Szűts Géza, Markovits Sámuel, Lakos Lajos, Bröder Jenő, Fleischhacker Gyula, Grösz Sándor, id. Guttmann

József, Harmathy Károly, Incze Lipót, Miskolczi Barnabás, dr. Moskovits József, dr. Moskovits Miklós, id. Moskovits Mór, Papp György, Póynár János, dr. Radó Ignác, Salamon B., dr. Sonnenfeld Zsigmond, Ternyei Antal, dr. Waldmann Márk, dr. Weimann Jenő, Fried Ferenc, Gábel Jakab, Löwenstein Zsigmond, Reismann Mór, Szalai József, Schwartz Antal, dr. Tóth Ferenc, dr. Várady Zsigmond, Weisz Ernő, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, dr. Berkovits Ferenc, Czeglédy Jeremiás, Czeglédy Sándor, Fényes Manó, Stettner István, Schwartz Izidor, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, Weisz Lajos, Hann Lajos, dr. Hoványi Gyula, Kiss Dávid, Kriszta Sándor, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Nidermann Antal, Óváry Lajos, Stark Gyula, dr. Stokker József, Szilárdy Ernő, Szokoly Tamás.

Az előző napi tárgyalás jegyzőkönyvének hitelesítése után a hátralevő ügyek tárgyalásához kezdtek.

A tanács pártolólá elöterjesztette dr. Berkovits Ferenc és társának indítványát, hogy dr. Grámm Károly árvaszéki helyettes elnöknek 2000 ko on a évi személyes pótlékot szavazzanak meg.

Dr. Berkovits Ferenc azonban az indítványt visszavonta.

Dr. Várady Zsigmond beleegyezik, hogy az indítványt levegyék a napirendről, mert azt ugy is leszavazták volna (!)

Dr. Radó Ignác sajnálja, hogy az indítványt Berkovits visszavonta, mert az alkalmul szolgált volna arra, hogy a város legderekabb tisztviselőjével szemben a törvényhatóság elismerését kifejezze.

Dr. Hoványi Gyula szintén aláírta az indítványt, de most elfogadja, hogy az levéssék a napirendről.

Az indítvány felett így napirendre tértek. A felső gyaloghíd építési költségeinek megállapítását elfogadta a közgyűlés.

A tanács pártolólá terjesztette elő a színházról azon kérelmét, hogy a Szigligeti színház előfüggönyét hirdetési célokra használhassa.

Dr. Vucskics Gyula azt óhajtja, hogy a színház függönyét erkölcstelen tartalmu hirdetésekre ne használják fel.

Megnyugtatták, hogy így a tanács elé kell kerülni a hirdetés szövegének s így a tanács javaslatát elfogadták.

A városi tanács előterjesztette Guttman Albert kérelmét, hogy a Sztaroveczky-utcán levő s Péter-utcát elzáró házát felépíthesse. A városi tanács azonban a ház kisajátítását javasolta, hogy Péter-utca megnyitható legyen.

Hosszu vita fejlődött ki a kérdés felett, amelyben résztvettek Moskovits Farkas, Köszeghy József főmérnök, dr. Adorján Emil, dr. Stokker József, dr. Molnár Imre, Óváry Lajos, Rimler Károly polgármester és dr. Várady Zsigmond.

A közgyűlés a vita befejeztével a tanács javaslatát fogadta el.

Tarsoly Ferencnek és Szabó Károlynak megszavazták az ipartelep céljaira kért terület eladását.

Berkes Bertalan más területet kért, mint amelyet az általa létesítendő festék-gyár részére a tanács eladásra kijelölt.

A tanács javaslatát nem fogadták el. Mivel pedig a Berkes által kért terület ügye nem volt előkészítve, így most a felett nem határozhatott a közgyűlés.

Apróbb ügyek letárgyalása után a közgyűlés este 6 órakor véget ért.

Az Otthon és a lakbér.

Sok haszontalan és egyszersmind alaptalan láрма után végre tisztán van előtűnk a nagyvárad lakbér-ügy. Tény az, hogy Nagyvárad elesett a magasabb lakbérosztálytól és a tisztviselők tovább is kénytelenek a régi aránytalanul kevés lakbérösszeg mellett megélni.

Ebből az alkalomból egyes emberek anélkül, hogy kellő tájékozottságot szereztek volna maguknak, elkeseredésükben, neki estek egy

olyan személynek, akinek épenséggel semmi része nincs abban, hogy a nagyvárad tisztviselői lakbérilletményét nem emelték magasabb fokozatba.

Kellő utánjárás után — mint már megírtuk — megtudhatták volna, hogy az az illető, akit a visszamaradás okául említenek, igenis közben járt illetékes helyen, e tárgyban őt tehát mulasztás legkevésbé sem terheli. A Szokoly Tamás országgyűlési képviselő ellen felhozott vádak kapcsán azt is megemlítették, hogy e miatt a tisztviselőkar elégedetlen a képviselővel szemben és tőle el is pártolt.

A tegnapi nap tolyamán volt alkalmunk beszélni a nagyvárad tisztviselői Otthonának elnökével, aki kijelentette, hogy méltatlanságának, vagy elégedetlenségének a tisztviselői közül nem adott kifejezést senki Szokoly Tamással szemben.

A tisztviselői tudják, hogy helyzetüket nem Szokoly Tamásnak tulajdoníthatják, mert ő megtett mindent, amit a tisztikar várt tőle, hogy a képviselő törekvése nem sikerült, az nem róható fel neki.

A tisztviselői látva azt, hogy most már nekik is kell tenni valamit és nemcsak másra bízni mindig valaminek az elintézését, elhatározták, hogy mozgalmat indítanak. A mozgalom célja az lesz, hogy Nagyvárad is bejusson abba a fozozatba, amelybe négy vidéki város jutott.

A mozgalom a tisztviselői Otthonából indult ki s egyesíteni fogja magában az összes nagyvárad tisztviselőket. Céljaik elérése végett vasárnap nagyszabásu gyűlést fognak tartani. A gyűlésen nemcsak a tisztviselői Otthonának tagjai, hanem minden tisztviselő részt fog venni.

A nagy összejövetele tárgyalás alá fog kerülni a lakbér ügy s ennek legcélszerűbb megoldására fognak előterjesztéseket tenni.

Az összes tisztviselőkhöz intézett felhívást illetőleg a gyűlésre szóló meghívást a tisztviselői Otthonának elnöksége az alábbiakban adja közre:

A nagyvárad tisztviselői Otthonának elnöksége felhívja a Nagyváradon lakó tisztviselőket, hogy folyó évi február hó 16-án délelőtt 11 órakor a lakbér ügyében megindítandó akció megbeszélésére az Otthon helyiségében megjelenni sziveskedjenek, tekintet nélkül, arra vajjon az Otthon-nak tagjai vagy sem.

UJDONSÁGOK.

* A városi tisztviselői biztosítéka.

Az 1904-ben alkotott törvény akként intézkedik, hogy a pénzek és pénzürtékek kezelésével megbízott tisztviselőknak nem kell a jövőben biztosítékot letenni s akiknek már meg van, azt részére kiszolgáltatják. Ragány János Nagyvárad város főszámvéveje ezen törvényre hivatkozva, előterjesztést tett a városi tanácshoz, amelyben kifejti, hogy a városi tisztviselői hasonló elbánás alá esnek s javasolja, hogy a városnál alkalmazott pénztárnokok és ellenőrök biztosítékát adja vissza a város. Kifejti, hogy a biztosítéknak ugy sem sok értelme van, mert a pár ezer korona biztosíték mellett százezreket kezelnek.

* A Kossuth-muzeum megvétele. Gróf Kreit Béla, a szabadságharc és Kossuth-muzeum tulajdonosa tegnap kérelmet intézett Nagyvárad városához, hogy irjon fel a kormányhoz és a képviselőházhoz. A felterjesztésben fejtsse ki a

város, hogy a Kreit gróf tulajdonában levő drága ereklyéket ne engedje más kézbe, hanem vegye meg az állam a becses muzeumot.

* Igazoló választmány a megyén. Biharmegye igazoló választmánya ma délelőtt ülést fog tartani a megyeházán. A választmány a képviselőválasztók névjegyzéke ellen beadott felszólalásokkal fog foglalkozni.

* A körorvosok gyűlése. A megyei körorvosok ma délelőtt a megyeházán gyűlést fognak tartani. A gyűlést dr. Móricz Ernő főorvos hívta össze.

* Rászolgált a bizalomra. Grünwald Simon földbirtokos feljelentésére tegnap letartóztatta a rendőrség Zsák Lipót kőművest, aki már több ízben állott sikkasztás miatt vizsgálat alatt. A rendőrség most azért tartóztatta le, mert a Grünwald Simon által reá bízott 300 korona értékű szobabutorokat eladta 100 koronáért s még ebből is elköltött 50 koronát. — Ezenkívül a reá bízott lakásból egyes butorabokat átvitt a saját lakására. Átkerül az ügyészséghez.

* Az idegenek menhelye a Kolozsvári-utca.

A közel multban a rendőrség két idegen illetőségű egyént tartóztatott le Nagyváradon. De hányan vannak még ezen kívül, kikről szállásadójukon kívül más nem tud és itt élnek Nagyváradon? Számítlan az ilyen hazátlan bevándorolt. Ennek fényes tanúsága az alábbi eset, mely abból a sokból van kiszakítva s csupán csak Mendelényi Béla fogalmazónak az érdeme, hogy Igyesz Bernátot a rendőrség letartóztatta, mert minden foglalkozás nélkül élt itt, mint orosz szökevény. Ebből az alkalomból Mendelényi Béla felidézi e Schwartz Lajos kolozsvári-utcai 10. sz. alatt lakó egyént, azért mert idegen honosságú embernek adott szállást anélkül, hogy erről jelentést tett volna. A megidézéskor meglepő dolgokra jött rá Mendelényi, amelyek ha mindenben valónak bizonyulnak a rendőrségnek nézve is kellemtlenségeket hozhatnak. Schwartz Lajos kihallgatása alkalmával előadta, hogy már 15 éve (!) lakik Nagyváradon minden foglalkozás nélkül. Önmagát úgy tartja fenn, hogy lakásában szállást ad mindenféle idegen embernek napi 20 fillérért. Az ő lakása már közismert a bevándorlók előtt, akár csak Fuchs főrabbi ajánló levele s ezért nagyon sokan megfordulnak nála. Mentségére azt hozta fel, hogy ő kivülről fel Kolozsvári-utca ilyen menedékhely. Sőt még azt is előadta, hogy éjjel nagyon sokszor megtörtént, hogy az idegeneket az utcán posztoló rendőrök vitték hozzá, hogy adjon nekik lakást. Az előadottakra a főkapitány meg fogja indítani az eljárást. Schwartz ellen pedig elrendelte, hogy a kiutasítási eljárást foganatosítsák. Ezek után pedig a közönség megint csak jogosan kérheti: mi lesz már a bejelentési hivattal?!

* Borzalmas öngyilkossági kísérlet.

Ermihályfalvai tudósítónk az öngyilkosságoknak egy a maga nemében páratlan esetét telefonálja nekünk. Kovács Gábor ottani lakos tegnap alaposan beszélve, a község határába ment, hol tetemes tengeri koró van kisebb garmadákban. A részeg ember egy ilyen garmadákba belebujt és aztán meggyújtotta azt. A nedves koró csak lassan égett és igen erősen füstölt, amit a közelben lévők észrevettek és azonnal siettek annak eloltására. A koró szét-hányásakor nagy meglepetésükre az élő garmadákban egy alélt embert találtak, kinek csak a

ruhája is alig volt megperzselve. Azonnal életre keltették, melynek megtörténte után megkérdezték tőle, hogy miért gyújtotta magára a kórót, mire borizú hangon azt felelte, hogy ő minden áron meg akart halni. A halállal rokonszenvező ember ellen megindította a hatóság az eljárást.

* **Megvadult lovak.** Ermihályfalvai tudósítónk egy csaknem halállal végződő balesetről ad hírt. Tegnap esteg róf Stubenberg József intézője *Bálint* Lajos kocsiával tért haza az ermihályfalvai indóháztól. A lovakat maga az intéző hajtott. Utközken a lovak valamitől megbokrosodtak s vadul száguldva ragadták magukkal a kocsi. Az erős fékezésre a lovak letértek az utról s a kocsi belerántották az ut melletti árokba, hol a kocsi felborult. Az intéző oly szerencsétlenül esett, hogy a kocsi egész súlyával reá nehezedett, s elesett lovak kíméletlen rugdosásának volt kitéve. A veszedelmes helyzetből a község lakosai szabadították ki *Bálintot*, akit eszméletlenül vittek a községbe, ahol az orvos azonnal kezelés alá vette s nyílt sebeit bevarrta. A súlyosan sebesült intézőt lakására szállították, ahol most élet-halál közt lebeg.

* **Önrabló kocsis.** Tegnap délelőtt *Balog* és *Kardos* fakereskedő cég egyik hivatalnok 250 koronát adott át *Betye* László kocsisnak, hogy azt Fugyivásárhelyre vigye ki. A kocsis a pénzzel az istállóba ment, hol egy ideig nézegette a pénzt, aztán keserves jajgatásban tört ki, mire az udvaron lévőek összeszaladtak. Az összegyűlt embereknek *Betye* azt adta elő, hogy mikor ő az istállóba lépett, három csavargó a jászoly mellől előugrott és őt a földre teperték, majd fojtogatni kezdték és e közben követelték tőle a pénzt, amit ő, hogy életét megmentse, oda is adott. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek is, honnan dr *Mayer* László tiszti orvos és *Becsey* Ignác rendőrőrmester mentek ki. Az orvosra nem volt szükség, mert *Becsey* rendőri praxisa azonnal meggyógyította a kocsi, aki a gyógyítástól egyszerre a pénzt is előadta. A kocsi ezután a rendőrségre kísérték, hol azt adta elő a mentésére, hogy a pénzt azért akarta eltenni, mert Nyárszegen dűledezik a háza s ezt akarta kijavítani. *Betyét* a rendőrség lezárta.

* **Elfogott zsebmetsző.** Az ermihályfalvai indóháznál *Patka* József szenzáltól, míg aludt, két ismeretlen tettes 2000 koronát tartalmazó pénztárcáját ellopta. A meglöpött ember feljelentést tett a csendőrségen, minek alapján megindult az eljárás. A nyomozás során a csendőrség megállapította, hogy a lopást *Patzauer* Lajos és *Simon* János követték el. *Patzauer* a csendőrök elfogták, azonban a pénzt nem találták meg nála, mert azzal *Simon* megszökött. Az elfogott embert a csendőrök a járásbírósnak adták át, *Simon* elfogatása iránt pedig megindult az eljárás.

* **Gyermekelőadások az Urániában.** Ma délután félhét órára gyermekelőadások lesznek az Urániában, amelynek lényesen átalakított nézőtere most egyik legszebb látványossága a városnak. A gyermekközönség ma délután gyönyörű képeket fog látni, amennyiben *A gyöngyhalász* című mesés látványosság is színre kerül. Ezenkívül még tíz kacagató, mulatságos ujdonság fogja a gyermekeket mulatni és a legkellemesebben szórakoztatni. Minden kis Uránia-látogató kap ma egy szép *Urania*-reklamtot, amelyet a mozgókép-színház tizezrével csináltatott. — Este az új műsort mutatják be. Pénztárnyitás 5 órakor.

* **Ninos többé rheuma, aszthma, csusz, köszvény, lábdaganat, tyukszem, büttyök,** mert *Rytkó* Viktor budapesti specialista oly próbatúrdót nyitott, hol mindenki kipróbálhatja annak jóságát és párszori használat után már is jobban érzi magát. Minden elhanyagolt és régi rheumát gyökeresen gyógyít. *Rytkó* Viktor a nagyváradi közönség kívánatára bevezetés céljából hosszabb ideig marad és próbatúrdókkal szolgál. Egy gyógy sós láb gőztúrdó 1 koronától feljebb. Nyitva reggel 5 órától 12 óráig férfiak részére, 2 órától 7 óráig nők részére, 7—10-ig ismét a férfiak részére. *Fürdő Pávelutca* 3. Vasárnap egész nap nyitva.

x **Hogyan védekezünk a járványok ellen** című Takács Dániel hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

x **Kávé-fogyasztók figyelmébe.** Magyarország egész területére csakis Fiumén, vagy Triesten át szállítható bármilyen kávé is, mert más irányból vagy megközelíthetetlen, vagy nagyon költséges volna. Tehát arra hivatkozni, hogy valaki e két kávé-piacról szerzi be a kávé, nagyon közönséges dolog, ennek felülni csak tájékozatlanságot árul el. A fő az, hogy milyen a kávé. Van 1 kgr. kávé 1 frt., 1 frt. 20 kr., 1 frt. 40 kr. és 1 frt. 60 kr.-ért és így tovább, *de a jó kávé* csak az 1 frt. 80 kr.-osnál kezdődik és a sokat hangoztatott legjobb, legünomabb pedig 2 frt. 16 kr., 2 frt. 20 kr. Amelyik kereskedő ennek az ellenkezőjét állítja, az tudja ámitja a közönséget. Mi ajánlunk szintén a fiumei és triesti piacon beszerezett (mert másfelől nem lehet) valóban legjobb fajtákat, mint Hollandi Ceylon, Neseri, Mokka, Arany Jáva, Portorico, kék Jáva és gyöngykávékülönlegességeket, mit nem potom árban, hanem értékének megfelelően bocsátjuk a n. é. közönség rendelkezésére, mely kívánatra azonnal meg is pörköltetik. Aki zamatos, jó kávé élvezi, felhívjuk, hogy kávé-szükségletét nálunk fedezve — legmagasabb igénye is ki lesz elégítve — arról biztosítjuk. Tisztelettel *Mezey János és Társa*, Szent László-tér, Nagyváradi Takarékpénztár-épület, Telefon-szám: 249.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szombaton: Határszélien.
Vasárnap délután: *Gretchen*. Este Tündérszereltem.

E. Kovács Mariska.

A tegnapi est a művészet iránti igaz elismerésnek, a szívből fakadó ünneplésnek volt a napja. Ide s tova egy évtizede lesz, hogy *E. Kovács* Mariska a társulat egyik legkiválóbb erőssége. Nem udvarias dolog az éveket emlegetni, ha hölgyekről beszélünk, ámde ebben az esetben az évek említése legkevésbé lehet bántó. Ez idő alatt csak a közönség elismerése és szeretete öregbedett, *E. Kovács* Mariska művészete pedig megmaradt a maga fiatalos erejében és bájában.

Megszerettük és úgy megszoktuk művészetét, hogy egybefontnak vesszük a színházzal. A Szigligeti-színházat már el sem tudjuk képzelni *E. Kovács* Mariska nagy tehetsége nélkül, mely bizony megállaná a helyét a fővárosi színpadokon is. Annak idején, mikor fővárosi művésznők drámai szerepekben sürűbben vendégszerepeltek, volt alkalmunk többször felállítani a párhuzamot nem egy fővárosi művésznő és *E. Kovács* Mariska közt — és pedig az utóbbinak előnyére. Ennek ellenére hű maradt Nagyváradhoz, amelynek közönsége tegnap ragadta meg az alkalmat, hogy elismerésének kifejezést adjon a bájos művésznő iránt, ki immár direktorné is lett. Hanem azért művészi tehetség

dolgában is az első helyen áll — s ez meg becsesebb rang.

Az ezüstkoszoru, a babér, a virág, a babéreső, a páholyokból lába elé szórt csokrok mind csak a közönség igaz érzéseinek voltak tolmácsolói. Taps, kihívás annyi volt, mint soha máskor; a művésznő beléptekor percekre megakadt az előadás a tapsvihár következtében. Vihar volt valósággal: mert a színház zsúfolásig megtelt tapsoló közönséggel, mint ünnepi alkalomkor szokás. *E. Kovács* Mariska ünneplése a művészetnek való hódolatot jelent s mikor »tout Nagyvárad« ott volt a bájos művésznő ünneplésén, ez azt jelenti, hogy megtudja becsülni közönségünk az igazi tehetséget. Megbecsüli és megszereti.

Itt említjük meg, hogy mielőtt az ünneplést művésznő a nyílt színen megjelent, a kulisszák mögött a Szigligeti-színház művészgárdája élén *Krasznai* Andor üdvözölte a művésznőt és emlékül egy remek művű ezüst cukortartót nyújtott át. Az ünneplést művésznő meghatottan köszönte meg a kollégák kedves és szeretetreméltó figyelmét.

A **Gót-pár vendégszereptése.** Az új rezsim legérdekesebb eseménye kérségtelenül *Góth* Sándor és *Góthné Kertész* Ella vendégszereplése lesz. A közönség nagyon hálásan fogadja *E. délyi* Miklósnak azt a talpraesett ötletét, hogy a *Sámson* ezzel a ragyogó talentum művészpárral mutatja be. A premiért a jövő hét utolsó napjainak egyikére tűzik ki természetesen bérletszűnetben. *Góthék* három estén keresztül játszik el *Sámson* főszerepeit s így minden bérlet teljesen akadálytalanul hozzájut a rendes helyéhez.

Tündérszereltem. A színházi pénztárnál tegnap már meglátszott az a rendkívül érdeklődés, melylyel a közönség a *Tündérszereltem* vasárnapi premierje elé néz. A páholy és a zsöllye jegyeket tegnap már javában vásárolták. A színház énekes személyzete tudatában van ennek az óriási érdeklődésnek s éppen ezért igazi lelkesedéssel és becsvágygyal készülnek a bemutatóra. A *Tündérszereltem* tele van szép és melodikus énekszámokkal, melyeket *Károlyi* Leona és *Szántó* Gáspár fognak előadni. A pompás operett bemutatása két dologban fog felelté állani a fővárosi színrehozatalnak: a kiállításban és az énekszámok interpretálásában. A kiállításra a fővárosban annyi gondosságot, körültekintést és költséget nem fordítottak, mint a Szigligeti színház direktora. De az énekszámokat sem juttatták a budapesti előadásra teljesen érvényre: nálunk azonban az egész partitúrát teljes erejében és hatásában ismeri meg a publikum.

Határszélien. Dr *Sarkadi* Lajos szívesen fogadott társadalmi színműve, a *Határszélien* ma este másodszer kerül színre. A nagyváradi publikum jelentékeny része a premier alkalmával nem ismerhette meg a kiváló helyi szerző művét s azért többen kérték az igazgatót, hogy a *Határszélien* adassa elő. Eppen ezért a darab második színrehozatala elé széles körben nagy érdeklődéssel néznek.

Hirdetések a függönyön. A közgyűlés tegnap megadta az engedélyt *Erdélyi* Miklós színiigazgatónak arra, hogy hirdetés-függőnyt alkalmazhasson. A törvényhatósági bizottság ezzel a koncesszióval honorálta a tevékenységet, szorgalmat és ügyességet, melylyel *Erdélyi* Miklós igazgatói működése óta a színházat vezette. A hirdetési függőnyt nemsokára el is készítik, természetesen szolid, izléses külsővel.

TÁVIRATOK.

Visontai udvari tanácsos.

Bécs, febr. 14. A király Visontai Soma, függetlenségi orsz. képviselőt udvari tanácsossá nevezte ki.

A nemzetiségi párt új szervezete.

Budapest, február 14. Csak most szivárgott ki, hogy a nemzetiségi párt a minap tartott értekezletén új szervezést nyert. E szerint az egység fentartásával a nemzetiségi pártot három szakaszra osztották, u. m. a tót, szerb és román szakaszra. A szervezkedést eddig csak a tótok és románok kezdték meg; a szerbek pedig, ha a patriarcha választására vonatkozó kívánságaikat a kormány teljesíti, kilépnek a nemzetiségi pártból és belépnek a függetlenségi pártba.

Merénylet a perzsa sah ellen?

Bécs, febr. 14. A városban a késő esti órákban az a hír terjedt el, hogy a perzsa sah ellen merényletet követtek el, melynek a sah áldozatul esett. A hirre kérvényeskedtek a bécsi és berlini nagykövetségeknél, melyek kijelentették, hogy a merényletről semmi hivatalos értesítést nem kaptak és így a hír mindez ideig megerősítve nincs.

London, febr. 14. A »Daily Mail« tudósítója jelenti Teheránból: A városban a legkülönbébb hírek vannak elterjedve. Egyik verzió szerint a merénylők behatoltak a sah palotájába és a sahot megölték; a másik verzió szerint a sah sértetlen maradt. A sah palotáját erősen őrzik, senkinek sem szabad bemennie, csupán a miniszterelnök és a hadügyminiszter tartózkodik a palotában. A városban nagy az izgalom és bizonytalanság. A parlament tagjai a kora reggeli óráktól kezdve a parlament épületében tartózkodnak.

Portugália.

Lisszabon, febr. 14. Manuel király karján a seb teljesen behegedt. A király jól érzi magát. A lapok teljes melegezéssel nyilatkoznak a tengerészek megkegyelmezésére vonatkozó dekrétumról. A Correia Noite örömet fejezi ki a megkegyelmezési aktuson és megállapítja, hogy a király ígését, amely szerint igazságosan és kegyesen fog uralkodni, megtartja. Bizonyára az emberek ezrei kérték ma az ég áldását rája.

A szandzsák vasut.

Berlin, február 14. Az összes hatalmakkal a szokott diplomáciai uton közölték a szandzsák-vasut építésének tervezetét, anélkül, hogy e tervezet a hatalmak kifogásolták volna. Így a szandzsák-vasut ellen indított agitáció nem egyéb sajtóháboruszkodásnál.

Nagystilű bankbetörés.

Lemberg, febr. 14. Tizenkettedikén éjjel a kerületi takarékpénztárban betörők jártak és a bank pénztárából 140 ezer koronát elvittek. Azt hiszik, hogy a betörők Wasinszki-féle rablók voltak.

Husz halálos ítélet.

Varsó, febr. 14. A katonai törvényszék tegnap és tegnapelőtt husz halálos ítéletet hozott. A katonai törvényszék tagjai jövő héten Lodzba mennek, ahol kilencven bűnügyet kell tárgyalniok és valószínűleg itt is sok halálos ítéletet fognak hozni.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 15. Tiszti hangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 22. A posta és távirada altisztek és szolgák táncvigalma a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 26. Abléta-bál a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 29. Tiszti táncmulatság a Kereskedelmi Csarnokban.

Március 1. A Negyvenyolcas Népkör bálja.

Igazságszolgáltatás.

A hazárdjáték büntetése. Még december havában történt, hogy a nagyváradai bűnügyi osztály vezetője Eleméry Ferenc alkapitány, Zilahy Antal tb. rendőrbiztos és az egész bűnügyi osztály személyzete razzia tartott a nagyváradai kávéházakban, mert az a hír volt elterjedve városszerte, hogy a kávéházakban tiltott kártyajátékokat játszanak. A razzianak meg is volt az eredménye, mert három kávéházban tényleg találtak hazárd kártyásokat. A razzia eredményét a járásbíróhoz tette át a rendőrség. A bíróság tegnap foglalkozott ezzel az ügyvel és a kávéások közül kettőt 600—600 koronára ítél, egyet pedig 60 koronára. A játékosokkal szemben sem volt elnéző, a bíróság azokat is 40—80 koronáig büntette. Az ítélet ellen az ügyész felelőzetett szigorítás végett. A bűnügyi osztály ezen eljárását nem ártana, ha úgy a hónapok elseje táján kiterjesztené a kisebb vendéglőkre is, mert tudomásunk szerint vannak itt is ilyen kártya társaságok.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 14.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	—	11.91
Rozs ápr.	—	11.81
Zab ápr.	—	8.51
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 14.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. febr. 14.	
Magyar arany járadék 4 száz.	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	92.—
Magyar koronajáradék	81.25

Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.—
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papirban	91.57
Osztrák járadék ezüstben	96.50
Osztrák járadék aranyban	113.75
Osztrák korona járadék	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	693.50
20 frankos (Napoleon) dor	19.20

A földmivelésügyi miniszter és a kádár kisiparosok. Darányi miniszter utasította a vinkovcei főerdőhivatalt, hogy a területén lévő koros tölgyerdők értékesítése alkalmával a hordógyártással foglalkozó kisiparosok és kisiparos szövetkezetek dongata szükségletének fedezéséről külön kisebb vágásokat alakítsanak, amelyek külön megtartandó árveréseken lesznek eladandók. Az ilyen vágásterületeken lévő fákat helyben tövön bocsátják árverésre és a vevőnek kell kivágnia. Az árveréseken a hegyközségek, pinceszövetkezetek és olyan bormelők is részt vehetnek, akik a nekik szükséges hordók készítéséhez való dongát maguk akarják beszerezni. A miniszter intézkedéséről értesítette az összes bormelők vidékek gazdasági egyesületeit, szőlészeti és borszási egyesületeit és szövetkezeit. — Kivánatos, hogy az érdekeltek minden év május végén bejelentésük valamelyik szőlészeti és borszási felügyelő, vincellérskola, vagy a budafoki pincemesteri tanfolyam útján, hogy a következő évre mennyi és milyen méretű dongát szándékoznak készíteni és hogy az árverésen részt akarnak-e venni. E bejelentés előzetes tájékoztatóul szolgál a szükségelt famennyiségéről, de semmiféle kötelezettséggel nem jár. A miniszter fölkerlte a gazdasági egyesületeket és szövetkezeteket, hogy intézkedésüket minél szélesebb körben tudomásra hozzák a hordók készítésével foglalkozó kisiparosok körében.

Szigligeti-Színház.

Ma, szombaton, február 15-én szinre kerül:

Ujdonság itt másodszor!

Határ szélen.

Társadalmi színmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Ladányi József	—	Fehér Gyula
Sándor, fia	—	Bereghy Sándor
István, unokaöccse	—	Tóth Elek
Ladányi Gábor	—	Rajcsányi
Mihály, fia	—	Tóth J.
Gubacz Gerő de Gubaczfalva, kortes	—	Hajnal György
Dr Galánffy Mihály	—	Körmendi K.
Deutsch Mór	—	Bérczi Gyula
Szerény János	—	Krasznai
Morfi Soma	—	Palásthy Sándor
Deutsch Berta	—	E. Kovács Mariska
Vilma, Ladány József leánya	—	Hevessy
Olga néni	—	Angyal I.
Ladányi Sára	—	Reviczky Rózi
Csanádiné	—	Simon Mariska

Holnap, vasárnap, február 16-án két előadás.

Délután 3 órakor, félhelyárak mellett szinre kerül:

Gretchen.

Vígjáték 3 felvonásban.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal, kis bérletben szinre kerül:

Ujdonság itt először!

Tündérszerelem.

NYILTTÉR.

Tudomásomra jutott, hogy valaki üzletvezetőmnek adja ki magát, miért is van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy nekem megbizottam nincs és ha valaki annak adja ki magát, kérem őt a rendőrségnek átadni.

Teljes tisztelettel
Rytkó Viktor.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

I.

A hetvenes években történt, Rómában; a római társaság már a »monde noir« és a »monde blanc«-ra oszlott s még legtávolabbról sem készült egy »monde gris«-ben egyesülni.*)

A Rómában teled legkiválóbb osztrákok közé tartoznak Ilsenbergh Ottóék. Gróf Ilsenbergh Ottó, az osztrák fendálistok egyik vezére, hivatalosan egészsége miatt költözött le Rómába, tulajdonképpen azonban csak azért, hogy a vatikán forrásait átkutassa a »Csodák történeté«-re vonatkozó adatok érdekében, mely tör-

*) »Monde noir«-nak nevezik Rómában az egyházi, azaz pápai köröket, »monde blanc«-nak a királyi, vagy világi köröket. »Monde gris« a semleges tér, melyen mindkettő egyesül.

ténet nem rég valami idegenszerű álnév alatt, csakugyan meg is jelent már a könyvpiac.

Nejével s a kisebb-nagyobb rőthaju kis Ilsenberghék egész seregével a korzón, a * * * palazzóban lakott, egy tág, történelmi érdekű épületben, hideg, nagyszerű márványlépcsőkkel és teremszerű lakhelyiségekkel, melyek inkább összeesküvés gyülekezeteire, mint ártatlan »rout«-okra és táncestélyekre látszottak alkalmasoknak.

Mulatságosabb terv hiányában a grófnő minden este fogadott. Született Auerstein hercegnő volt, az Auerstein—Zolling-ágból, melynek hölgyei tudvalevőleg fehér szemöldökükről és szigorú erkölcsükről híresek.

Mindenki szívesen eljárt Ilsenberghékhez. Az ott uralgó fesztelenség mindenkit vonzott, a szalonban szivaroztak — maga a grófnő is szítt, még pedig elsőrendű Regaliast.

December elején volt. Künn esett; a nehéz cseppek az ablakokat csapdosták. Egy félelmetes nagyságu, freskókkal festett salonban, kicsi, nyilván csak szerelmes levelek fogalmazására szánt berakott asztalkánál ült gróf Ilsenbergh s a »Korunk« számára cikket írkált. »Korunk« t. i. azon tendenciózus lap címe, melyet a gróf szubvencionált, rangtársai elvűségéből lelkiismeretesen tartottak, de senki el nem olvasott.

Gróf Ilsenberg erősen busult. Az osztrák államnagyságok már ismét megkoronázták kiváló ténykedésüket egy legkiválóbbal — három év alatt már negyedszer új korszakot jelentettek be s minden előítélettel törve, szemén-szedett liberális kormányt boronáltak össze, mely meglehet, arra volt hivatva, hogy Ausztria népeinek boldogságát állandóan megalapítsa — addig azonban minden esetre a »Ringstrasse« salonjait féltucat új Excellenciás urral népesítette be.

A grófnő egy causeuse-ben hátradőlve a márvány kéméráktól keretezett renaissance-stilű kandalló mellett ült. Mommsen és Ampère legszébb kiadványai heverték a szalon asztalain,

míg ő egy kölcsön-könyvtárbeli regény kopott kötetét tartotta fehér ujjai között. Magas, kajszinbarack szőkeségű, piros arcú nő volt, nehézkes alakkal, kicsi kezekkel s lábakkal, keveset mondó vonásokkal; bécsi tájszólással beszélt németül és franciául, ódivatúan öltözködött és szegletesen mozgott; mindazonáltal, a hozzáértő rögtön felismerte benne az uri nőt, az arisztokratát. Tekintélyes díszét képezte az udvari ünnepeknek, soha meg nem botlott uszályában és családi gyémántjainak terhét ünneplés közönynyel tudta hordani.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A kamarai székházban

== 2 souterrain ==

helyiség

a folyó évi május hó 1-re

kiadó.

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Levélfeljek,

szamlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, ellapok,
nyomtatványok,
palackfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Hogyan védekezzünk a járványok ellen?!

Viseljék **Takáts** szabadalmazott állítható **gyomorvédő övét**, vagy **hát- és gyomorvédő övét** a mely nem csak hogy a **gyomorbajt kiöli**, gyomorgörcsőt csikarást, hasmenést rögtön megszünteti, de az ország minden részéből ezrével érkező elismerő és orvosi ajánló nyilatkozatok azt bizonyítják, hogy a ki **viseli soha nem beteg soha nem hülhet meg, és soha nem fog rajta semmiféle járvány**, mint a tifusz, kolera, influenza, himlő féle rém stb. Világosan érthető tehát, hogy valósággal életét teszi kockára, aki ennek viselését mellőzi. Az állítható gyomorvédő öv, (gyomor és hasvédő) ára **4 kor. 50 fill.** (gyomor-las. hát és derék védő) ára **7 kor. 50 fill.** szétküldés a pénz előzetes beküldése ellenében vagy utánvétellel. Rendelésnél a derék körmérete, férfi vagy női irandó. Kapható és a világ minden részébe széküdi a feltaláló.

Takáts Dániel

Nagyvárad, Sorompó-utca

(villamos megálló.)

E cím megőrizendő, mert nem hirdetek.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csuzos, kőszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztonságban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheuma, kőszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370 4 fillérbe kerül. 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII. Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-szálloda 26. sz.**, hol naponta 8-10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

Leszállítottuk az árakat minden egyes divatcikkben a leltár előtt!

Ruhaszövetekben, selymekben, vászon és asztalneműekben, szőnyeg és függönyökben nagy választék meglepő olcsó árak mellett.

**Wallerstein
Fülöp Fiai**

Bémer-tér, Pannonia mellett

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

**Elektrotechnikai
galvanizáló
és nikkelező
INTÉZET
Nagyváradon.**

Mély tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy országos hírnevű

kocsigyárunkat

a legmodernebb műszaki eszközökkel felszerelt **elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező intézettel** bővítettük ki, amely Sztaroveszky-utca 29. számú telephelyünkön megnyit és a t. közönség rendelkezésére áll. Az intézet vezetésére szerencsénk volt megnyerni egy szakkörökben kiválóan elismert tekintélyt:

JENNY ALBERT

urat. Intézetünkben **kardok, tisztí fém-felszerelések**, mindennemű műtárgyak, csillárok, ezüstneműek, asztal- és szobadiszek, gyertyatartók, stb. fényes és matt

nikkelezését

sárga és vörös rezelését, ezüstözését és javítását kívánat szerint elvállaljuk. Ezen kívül készitünk és javitunk

**orvosi és fizikai
műszereket,**

továbbá elvállaljuk **elektromotorok szerelését és javítását** több évi jótállással.

Kiváló tisztelettel

VADÁSZ és GRÓSZ

Sztaroveszky-utca 29.

(Saját ház). Gyártelep. Telefon 785-446

Hirdetések

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

Részvénykicserélési felhívás.

Alapszabályaink 3 §-a értelmében az 1907. szeptember hó 22-ik napján tartott közgyűlési határozat alapján, kibocsátott 1168 drb. új részvény kibocsátási műveletének befejeztével, intézetünknek minden két drb. régi 150 korona névértékű részvénye 1 drb. új 300 korona névértékű részvényre cserélendő ki. Felhívjuk tehát t. részvényeseinket, hogy a birtokukban levő részvényeket az összes

még le nem járt szelvényekkel együtt 1908. március hó 31-ig vagy postán bérmentve hozzánk beküldeni vagy pedig intézetünk pénztáránál átadni sziveskedjenek. Az átvett részvények ellenében az új 300 koronáról szóló részvényeket 1908. február hó 15-től kifogjuk szolgáltatni.

Ezen átírás fejében minden 300 korona névértékű részvény után bélyeg és kiállítás díj fejében 3.26 korona fizetendő.

Végül felkérjük az új részvényesek

tulajdonosait is, hogy bennünket f. h. 29-ig bezárólag értesíteni sziveskedjenek, hogy a jegyzett részvényeket milyen névre állítsuk ki, mert ellen esetben arra névre fogjuk azokat kiállítani, amely alatt a részvényeket jegyezték.

Nagyvárad, 1908. február hó 15-ikén

Teljes tisztelettel

A «Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság» igazgatósága.

Tarsoly és Risztó

vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi (Fő)-ut. Ováry (Barcs) palota. ::

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **ujjonnan berendezett**

vaskereskedésünket

megnyitottuk s minden e szakmához tartozó vasműveket, valamint zománcozott edények, konyhafelszerelések, gazdasági és háztartási eszközök, épület- és butorvasalások, szerszám különlegességek, vadászfegyverek és töltények, villanycsengők és alkatrészek nagy választékban. Szolid árak és pontos kiszolgálás mellett a t. vevőközönség rendelkezésére állanak.

Miért is b. pártfogásukat kérjük

Tarsoly és Risztó

vaskereskedők.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szóda-vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. **Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!**

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív- vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdön.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. l. fon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestének.

SEBŐIMRÉ

könyv-, zenemű-, papír-
írószerkereskedő ajánlja

dusan felszerelt raktárát a

magyar német francia és angol iro-

dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papír s írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.